

MAA- JA METSÄTALOUSHALLINTO ASETUS PYYNTILUVALLA SALLITTAVASTA EUROOPANMAJAVAN METSÄSTYKSESTÄ METSÄSTYSVUONNA 2017–2018

Pääasiallinen sisältö

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäisiin metsästysvuotta 2017–2018 koskeva suurin sallittu saalismäärä euroopanmajavan pyyntilupien nojalla sallittavaan metsästykseen.

Maa- ja metsätalousministeriön asetus rajoittaa Suomen riistakeskuksen toimivaltaa, joten se ei voi poiketa näistä määristä tai myöntää pyyntilupia asetuksissa mainitun alueen ulkopuolelle. Suurin sallittu saalismäärä ei ole määrä, joka tulisi saavuttaa, vaan se asettaa Suomen riistakeskuksen lupaharkinnalle euroopanmajavien määrää koskevan rajoituksen.

Euroopanmajava kuuluu luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY, jäljempänä luontodirektiivi, liitteen V lajeihin. Luontodirektiivin 14 artiklassa säädetään liitteessä V olevista lajeista, jotka eivät ole yhtä tiukasti suojeltuja kuin liitteen IV lajit. Luontodirektiivi sallii liitteen V lajien metsästyksen.

Asetuksella sallittaisiin siis enintään 350 euroopanmajavan metsästys Satakunnan maakunnan alueelle, Pirkanmaan maakuntaan kuuluvien Parkanon, Ikaalisten, Sastamalan, *Ylöjärven kaupunkien*, Kihniön, Hämeenkyrön ja *Punkalaitumen* kuntien alueelle, Pohjanmaan maakuntaan kuuluvan Kristiinankaupungin kaupungin sekä Etelä-Pohjanmaan maakuntaan kuuluvien Kauhajoen, *Kurikan*, *Seinäjoen kaupunkien*, Isojoen ja Karijoen kuntien alueelle.

Aikaisempaan nähden metsästysvuodelle 2017–2018 euroopanmajavan suurinta sallittua saalismäärää nostettaisiin 275 eläimestä 350 eläimeen, ja samalla mahdollisuus myöntää metsästyslain 10 § mukaisia pyyntilupia laajennettaisiin myös Kurikan, Seinäjoen, Ylöjärven ja Punkalaitumen alueille.

Edellä mainituilla alueilla yhtenäinen euroopanmajavan kanta on niin vahva, että se kestää metsästyksen. Asetuksessa esitetty kiintiö on mitoitettu niin, että se mahdollistaa edelleen euroopanmajavakannan kasvun myös kiintiöalueella. Muualla Suomessa euroopanmajavan kanta saa vahvistua.

1 Nykytila

Metsästyslain 10 §:n 2 momentin mukaan pyyntilupien ja alueellisen kiintiön nojalla sallittavan metsästyksen vuotuista saalismäärää voidaan rajoittaa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä riistaeläinlajeja rajoitus koskee, suurimmasta sallitusta saalismäärästä, saalisyksilöiden sukupuolesta ja iästä sekä alueesta, jota rajoitus koskee. Suomen riistakeskus myöntää pyyntiluvan sekä vastaa alueellisen kiintiön nojalla sallitun metsästyksen seurannasta. Metsästykseen on oltava pyyntilupa tai metsästyksessä on noudatettava maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa säädettyä alueellista kiintiötä, jos metsästyksestä aiheutuu muun kuin 26 §:ssä mainitun riistaeläinlajin kannan vaarantuminen tai jos riistaeläinlajin metsästyksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä edellyttää.

Suomen riistakeskukselle on annettu 1.3.2011 voimaan tulleilla metsästyslain muutoksilla toimivalta myöntää riistaeläinten pyynti- ja poikkeuslupia. Suomen riistakeskus on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, jossa em. kaltaiset julkiset hallintotehtävät tehdään rikosoikeudellisella virkavastuulla. Suomen riistakeskusta ohjaa ja valvoo maa- ja metsätalousministeriö. Suomen riistakeskuksen harkintaa rajaa myös tämä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella määräämä suurin sallittu saalismäärä ja aluetta koskeva rajoitus. Suomen riistakeskus ei voi poiketa näistä määristä tai myöntää pyyntilupia asetuksessa mainitun alueen ulkopuolelle.

Euroopanmajava kuuluu luontodirektiivin liitteen V lajeihin. Luontodirektiivin 14 artiklassa säädetään liitteessä V olevista lajeista, jotka eivät ole yhtä tiukasti suojeltuja kuin liitteen IV lajit. Luontodirektiivi lähtökohtaisesti sallii liitteen V lajien metsästyksen. Liitteen V riistaeläinlajeja ovat Suomessa susi poronhoitoalueella sekä euroopanmajava, halli, kirjohylje, itämeren norppa, hilleri, näätä ja metsäjänis. Direktiivin 14 artikla edellyttää kuitenkin, että liitteen V lajien suojelutason tilaa on aktiivisesti seurattava. Luontodirektiivin 2006–2012 raportoinnissa euroopanmajavan suojelutaso arvioitiin epäsuotuisaksi, koska vaikka kanta sinänsä on hienoisesti vahvistunut, on kannan esiintymisalue rajoittunut varsin pienelle alueelle, ja toisaalta vieraslaji kanadanmajava näyttäisi samaan aikaan olevan levittäytymässä länteen. Jos seuranta osoittaa sen tarpeelliseksi, on jäsenvaltion toteutettava tarpeellisia toimenpiteitä suojelutason turvaamiseksi. Tällaisia toimenpiteitä voivat olla muun muassa lupajärjestelmä, rauhoitusaike sekä paikallinen tai väliaikainen rauhoittaminen. Näistä euroopanmajava ja itämeren norppa on säädetty metsästysasetuksen 1 §:ssä pyyntiluvanvaraisiksi ja niille on säädetty rauhoitusaike metsästysasetuksen 24 §:n 1 momentissa.

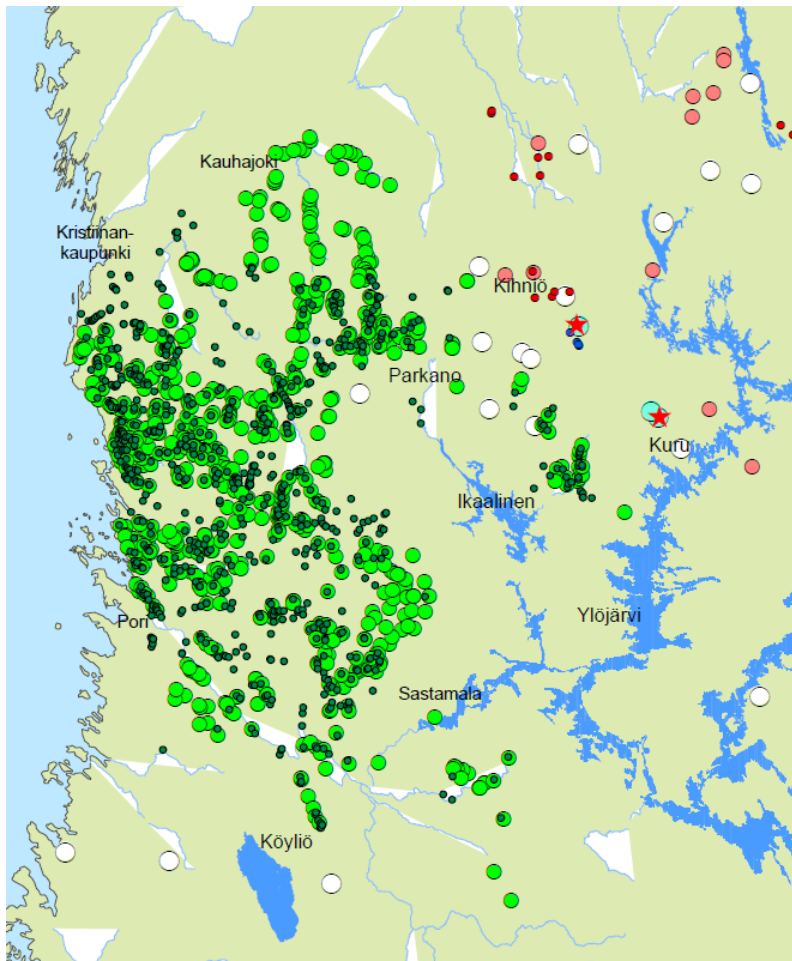
Luontodirektiivi sallii poikkeamisen tiukasta suojelujärjestelmästä. Direktiivin 16 artiklassa säädetään tarkemmin niistä yksityiskohdista, joita suojelusta poikkeamisessa on sovellettava. Suojelusta poikkeaminen on mahdollista, mikäli toimenpiteelle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua eikä poikkeaminen heikennä lajin suojelutasoa. Tämän lisäksi poikkeamisen on täytettävä yksi erityisistä poikkeamisperusteista: esim. erityisen merkittävien vahinkojen estäminen tai ns. kannanhoidolliset perusteet. Luontodirektiivissä ei ole erityisiä vuodenaikaan sidottuja rajoitteita poikkeamiselle, joten poikkeaminen näiden edellä mainittujen lajien suojelusta on siten mahdollista myös läpi vuoden. Luontodirektiivi kuitenkin edellyttää kansallisen viranomaisen tapauskohtaista harkintaa. Euroopanmajavan rauhoituksesta voidaan poiketa metsästyslain 41 §:n mukaisella poikkeusluvalla, jonka myöntämisen edellytyksistä säädetään metsästyslain 41 a §:ssä.

2 Luonnonvarakeskuksen (Luke) 22.2.2017 arvio euroopanmajavan kannan tilasta (liitteenä)

Syksyllä 2016 toteutettiin valtakunnallinen majavanpesälaskenta yhteistyössä Suomen riistakeskuksen ja metsästäjien kanssa. Tarkoituksena oli laskea aktiivisten talvipesien lukumäärä. Laskennat on tehty kolmen vuoden välein, jotta majavakantojen kehitystä voidaan seurata.

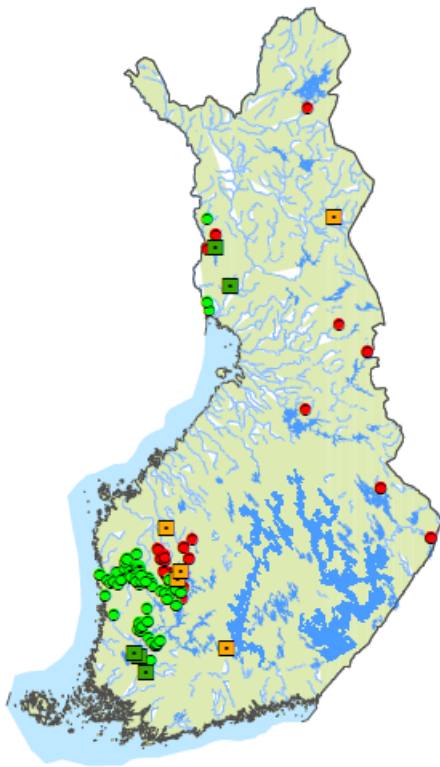
Pesien lukumäärän perusteella arvioitu euroopanmajavakannan koko on noin 2 900 yksilöä. Arvio perustuu kirjallisuustietoihin, joiden perusteella perheyhteisön keskimääräinen koko on 3,8 yksilöä. Aiemmin Suomessa käytettiin kerrointa 2,8, mikä on todennäköisesti aliarvio. Lisäksi on todennäköistä, että kaikkia pesiä ei havaita/ilmoiteta, joten suurempi kerroin antaa luultavasti luotettavamman arvion.

Euroopanmajava on runsastunut viime vuosina Pohjanmaalla, etenkin Kauhajoella ja toisaalta se näyttää levittäytyvän myös etelään Varsinais-Suomeen. Satakunnasta ilmoitettiin vähemmän pesiä kuin edellisessä laskennassa. Euroopanmajava ja kanadanmajava asuttavat Kurussa samoja vesistöjä, jopa samoja pesiä. Tuoreimmat havainnot Länsi-Lapista ovat euroopanmajavahavaintoja.

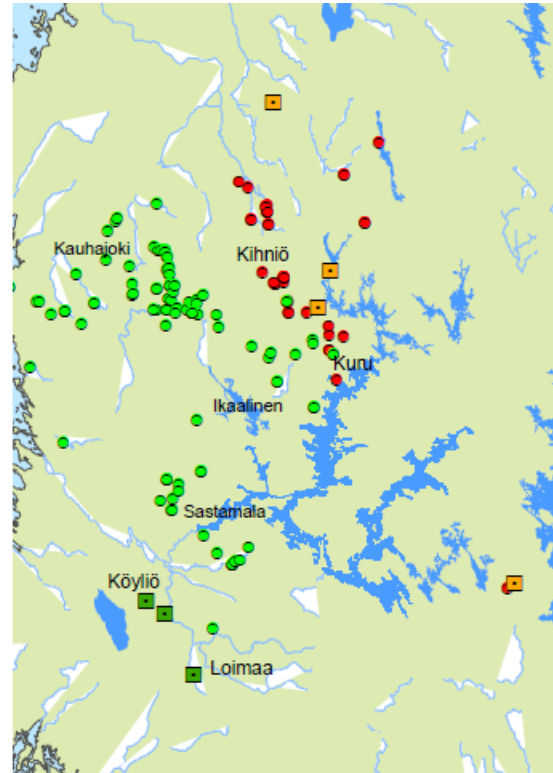

Euroopanmajavan levinneisyys Etelä-Suomessa metsästäjien ilmoittamien pesähavaintojen perusteella 2013 ja 2016. Isot symbolit: 2016, pienet symbolit: 2013. Vihreä: euroopanmajava, punainen: kanadanmajava, sininen: laji epävarma/molemmat lajit, valkoinen: majavia ei havaittu 2016 (metsästysseuran alueella), tähti: euroopan- ja kanadanmajava ammuttu samalta pesältä.

Kuva 1. Euroopanmajavan levinneisyys pesähavaintojen perusteella 2013 ja 2016

Majavien kallojen ja syönnöksiltä kerättyjen lastujen perusteella tehtyt lajinmääritykset. Vihreä pallo: euroopanmajavan kallo, punainen pallo: kanadanmajavan kallo, vihreä neliö: euroopanmajavan syönnös, oranssi neliö: kanadanmajavan syönnös.

Majavien kallojen ja syönnöksiltä kerättyjen lastujen perusteella tehtyt lajinmääritykset Etelä-Suomessa (suurenus vasemman puoleisesta kartasta).

Kuva 2. Metsästäjien saalisnäytteiden ja laskentojen perusteella euroopanmajavan ja kanadanmajavan levinneisyyden raja.

3 Suurimmat sallitut saalismäärät ja muut rajoitukset metsästysvuodelle 2017–2018

Asetuksella rajoitettaisiin pyyntilupien nojalla tapahtuva euroopanmajavan metsästys 350 yksilöön. Edellisen metsästysvuoden kiintiö oli 275. Metsästys sallittaisiin vain Satakunnan maakunnan, Pirkanmaan maakuntaan kuuluvien Kihniön, Parkanon, Ikaalisten, Hämeenkyrön, Sastamalan, Ylöjärven ja Punkalaitumen kuntien, Pohjanmaan maakuntaan kuuluvan Kristiinankaupungin kunnan sekä Etelä-Pohjanmaan maakuntaan kuuluvien Kauhajoen, Isojoen, Karijoen, Kurikan ja Seinäjoen kuntien alueelle. Pyyntilupa-alue laajennettaisiin siten myös Kurikan, Seinäjoen, Ylöjärven kaupunkien ja Punkalaitumen kunnan alueille.

Alueen raja on katsottu tarkoituksenmukaiseksi, koska euroopanmajavan elinvoimainen yhtenäinen kanta ulottuu näiden kuntien tai kaupunkien alueille, joilta on myös ilmoitettu majavien tekemiä vahinkoja ja joissa on myös pesiä kartoitettu.

Pyyntilupien lisäksi on Suomen riistakeskuksen mahdollista myöntää myös metsästyslain 41§:n mukaisia poikkeuslupia. Asetuksella ei rajoiteta tätä toimivaltaa.

Euroopanmajavan päälevinneisyysalue on Satakunta. Kanta on levittäytynyt koko maakunnan alueelle. Euroopanmajavaa tavataan myös Pohjois-Hämeessä ja Pohjanmaalla. Euroopanmajavakannan suuruudeksi arvioidaan 2 900 yksilöä.

4 Esityksen vaikutukset

Kolmen vuoden välein tehtävä euroopanmajavien kanta-arvio osoittaa, että kanta on hienoisesti aiemmin arvioitua vahvempi ja levittäytynyt uusille alueille. Toteutunut verotus on siis mahdollistanut majavakannan kasvun. Asetuksen 350 euroopanmajavan suurin sallittu saalismäärä ei täysimääräisesti toteutuessaan vaikuta heikentävästi majavakantaan, eikä estä kannan vahvistumista ja levittäytymistä uusille alueille.

Euroopanmajavan suurin sallittu saalismäärä on viime vuosina ollut 275 eläintä. Pyyntilupia on vuosittain myönnetty kutakuinkin suurinta sallittua saalismäärää vastaava määrä. Lupien käyttöaste on ollut 65–80 %:n välillä, jota voidaan pitää suhteellisen korkeana ottaen huomioon pyynnin haasteellisuus, sekä riippuvuus esim. kevään sääoloista.

Pyyntilupia on haettu vuosittain huomattavasti myönnettyä enemmän, ja määrä on kasvanut viime vuosina ennen kaikkea esiintymisalueen leviämisen ja uusilla esiintymisalueilla aiheutuneiden vahinkojen johdosta. Jotta majavan aiheuttamia ongelmia ja konflikteja on saatu rajoitettua myös uusilla esiintymisalueilla, pyyntilupia on pitänyt kohdentaa näille alueille, käytännössä kannan ydinalueen lupamäärän kustannuksella. Tämä ei ole pitkällä aikajänteellä kestävä tilanne, ja saattaa johtaa konfliktien kärjistymisen ohella euroopanmajavan arvostuksen laskuun riistaeläimenä.

Vaikka nykyinen saaliskiintiö ei ole tähän mennessä täyttynyt, on kiintiön nosto kuitenkin tarpeen etenkin mahdollisen aluelajennuksen myötä, mutta myös muutoin lupaharkinnan joustavuuden ja riittävän reagointimahdollisuuden ylläpitämiseksi. Majavan kohdalla tämä korostuu erityisesti, koska suuri osa pyyntiluvista haetaan heti kauden alussa alkusyksyllä, mutta käytännössä metsästys painottuu kauden viimeisiin viikkoihin huhtikuulla.

Tämän johdosta asetuksen suurin sallittu saalismäärä nostettaisiin 350 eläimeen metsästysvuonna 2017–2018. Saaliskiintiö vastaisi täysimääräisenä toteutuessaan Luke:n tuoreen kanta-arvion keski-arvoon suhteutettuna noin 13 %:n verotustasoa. Pohjoismaisissa kirjallisuuslähteissä on esitetty arvioita, joiden mukaan euroopanmajavakannan kasvun rajoittaminen edellyttäisi vähintään 15 %:n verotustasoa. Lisäksi koska euroopanmajavan pesät ovat suurimmaksi osaksi rantatörmiiin kaivettuja penkkapesiä, joiden suuaukot jäävät normaalin vedenpinnan korkeuden alapuolelle ja ovat siten heikosti havaittavissa, ilmoitettujen pesien lukumäärää voidaan pitää vähimmäisarviona. Saalismäärä yhdessä lupien alueellisen kohdentamisen kanssa antaa edelleen hyvät edellytykset tavoitteiden mukaiseen euroopanmajavakannan kasvuun ja levittäytymiseen.

Muun muassa Luonnonvarakeskuksen syksyn 2016 pesälaskennan tulosten perusteella euroopanmajava on levittäytynyt myös Pirkanmaan maakuntaan kuuluvien Ylöjärven ja Punkalaitumen kuntien alueelle. Näiltä alueilta on majavahavaintoja jo usean vuoden ajalta. Lisäksi majavaa tavataan jo myös Kurikan ja Seinäjoen kuntien alueella Etelä-Pohjanmaalla. Näistä alueista Ylöjärveltä ja Seinäjoelta on vahvistettuja havaintoja myös kanadanmajavasta.

Alueilla, joilla esiintyy molempia majavalajeja (Ylöjärvi, Seinäjoki) on tarkoituksenmukaista pyytää mahdollisimman tehokkaasti kanadanmajavaa, jotta estetään kanadanmajavan leviäminen ja eri lajien sekoittuminen keskenään. Epävarmuus majavalajista on kuitenkin erittäin vahvasti metsästystä haittaava tekijä. Metsästäjät eivät halua ottaa riskiä siitä, että saalisyksilö myöhemmin osoittautuukin euroopanmajavaksi, jolloin pyytäjä olisi syyllistynyt metsästysrikkomukseen. Majavien lajinmäärittämisessä voidaan nykyisin käyttää esimerkiksi syönnöslastuista kerättyä dna:ta, mutta tilanteessa, jossa eri lajit esiintyvät hyvin lähekkäin samoissa vesistöissä tai jopa samassa pesässä (vrt. havainnot Ylöjärven Kurusta 2016), ei näin saatua tulosta voida kuitenkaan pitää aukottomana. Käytännön metsästystilanteessa eri majavalajien erottaminen toisistaan on täysin mahdotonta.

Majava aiheuttaa usein myös huomattavaa taloudellista vahinkoa elinalueellaan, ja kannanhoidon hyväksynnän turvaamiseksi tulisi olla riittävän joustava ja tehokas keino reagoida uusilla esiintymisalueilla ilmeneviin vahinkoihin. Muussa tapauksessa on vaarana, että majavan hyväksyntä paikallisten ja maanomistajien kes-

kuudessa heikkenee ja tavoiteltu euroopanmajavakannan levittäytyminen ja runsastuminen herättää voimakasta vastarintaa. Vahinkoja voidaan estää mm. patorakennelmia purkamalla, mutta usein vahinkojen riittävän tehokas ja pitkäjänteinen ehkäiseminen edellyttää ongelmallisten majavayksilöiden poistoa.

Euroopanmajavalle on mahdollista myöntää poikkeuslupia metsästyslain 41 a §:n nojalla. Poikkeuslupien ongelmana ovat kuitenkin niiden vaatima huomattava hallinnollinen työmäärä, sekä muut poikkeuslupiin liittyvät rajoitteet. Näin ollen on tarkoituksenmukaista, että nyt esitetyillä uusilla alueilla (Kurikka, Seinäjoki, Ylöjärvi, Punkalaidun) mahdollistetaan metsästyslain 10 §:n mukainen pyyntilupakäytäntö euroopanmajavalle. Samalla vähennetään byrokratiaa ja Suomen riistakeskuksen hallinnollista työtaakkaa, joka liittyy yksittäisten vahinkoperusteisten poikkeuslupien käsittelyyn

Asetuksen mukaisesti sallittavalla metsästyksellä voidaan paikallisesti metsästystä kohdentamalla rajoittaa tuhojen muodostumista. Esityksellä ei siis ole vaikutusta nykytilaan.

5 Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä. Esitysluonnoksesta pyydettiin lausuntoja seuraavilta tahoilta: ympäristöministeriö, Suomen riistakeskus, Metsähallitus, Luonnonvarakeskus (LUKE), Suomen ympäristökeskus (SYKE), Suomen Luonnonsuojeluliitto (SLL), Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto (MTK), Svenska lantbruksproducenternas centralförbund (SLC), WWF Suomi, Suomen Metsästäjälähti ry, Natur och Miljö r.f., Luonto-Liitto, Suomen Ammattikalastajaliitto (SAKL), Kalatalouden Keskusliitto, Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ja Perämeren kalastusalue, Luonnonsuojeluliitto Tapiola.

Lausuntoja annettiin yhteensä kahdeksan.

Suomen riistakeskus kannattaa euroopanmajavan osalta esitettyä kiintiön nostoa ja pyyntiluvalla tapahtuvan pyynnin mahdollistamista aiempaa laajemmalla alueella. Asetus antaa aiempaa paremmat mahdollisuudet vastata euroopanmajavakannan hoidon haasteisiin ja ylläpitää kannanhoidon sosiaalista hyväksyntää kotoperäisen majavalajimme levinneisyysalueella. Sivulla 1. on todettu, että: ”Edellä mainituilla alueilla yhtenäinen euroopanmajavan kanta on niin vahva, että se kestää metsästyksen. Muualla Suomessa euroopanmajavan kanta saa vahvistua.”. Suomen riistakeskus toteaa, että asetuksessa esitetty kiintiö on mitoitettu niin, että se mahdollistaa edelleen euroopanmajavakannan kasvun myös kiintiöalueella. Suomen riistakeskus pitää mitoitusta sopivana. Muualla Suomessa pyyntiluvanvarainen euroopanmajavan metsästys ei ole Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan vielä tarpeen.

MTK on huolestunut euroopanmajavan aiheuttamien tuhoalueiden kasvusuunnasta. Esitys kiintiön kasvatamisesta on oikeansuuntainen. Koska saaliiksi saadaan vain osa myönnetyistä luvista, tulisi kiintiötä kasvat-
taa vähintään 100 yksilöllä. MTK pitää erittäin tärkeänä, että kiintiö ei rajoita vahinkoperusteisten poikkeus-
lupien myöntömahdollisuutta koko euroopanmajavan esiintymisalueita koskien. MTK esittää myös selvitet-
täväksi, millä toimenpiteillä voitaisiin edistää Euroopan majavan ja Kanadan majavan lajitunnistusta, jotta
samalla alueella esiintyessään metsästys onnistutaan kohdistamaan mahdollisimman painokkaasti Kanadan
majavaan.

Luonnonvarakeskus muistuttaa, että varsinkin Ylöjärvellä majavatilanne on ongelmallinen, koska siellä ta-
vataan molempia majavalajeja samoissa vesistöissä, jopa samoissa pesissä. Metsästys alueella on järkevää,
jos tavoitteena on luoda alueelle majavatyhjiö, jonka jälkeen euroopanmajavan annetaan levittäytyä alueella.
Kaikista metsästetyistä majavista tulisi lähettää kudoksenäyte (korva) Lukeen, jotta laji voidaan määrittää. Eri-
tyisen tärkeää tämä on levinneisyyden itä- ja pohjoisosissa, koska näillä alueilla esiintyy kanadanmajavaa.
Sinänsä kiintiön nostaminen 350 yksilöön tuskin vaarantaa euroopanmajavakantaa.

Ympäristöministeriö pitää kiintiön nostoa ja alueen laajentamista perusteltuna lajin aiheuttamien haittojen hallinnan kannalta, mutta huomauttaa, että euroopanmajavan suojelutaso on kannan hienoisesta kasvusta ja sen levittäytymisestä uusille alueille huolimatta viimeisimmän luontodirektiivin raportoinnin mukaan epäsuotuisa. YM pitää erityisen tärkeänä kannan koon ja levittäytymisen seuraamista.

Suomen metsästäjäliitto totesi, että euroopanmajavakanta on tiheä ydinalueillaan ja esiintymisalue kasvanut ja että pyyntilupamäärän nosto on perusteltua ja toivottavaa. Liitto tukee esitystä nostaa lupamäärä 350 yksilön kannan määrän ja alueellisen esiintymisen mukaisesti.

Suomen luonnonsuojeluliitto totesi, että jos halutaan suosia euroopanmajavaa kanadan- eli amerikanmajavan kustannuksella, tehokkain tapa tähän on pienentää euroopanmajavan tappokiintiötä. Erityisesti levinneisyysalueen rajoilla (Pirkanmaa, Etelä-Pohjanmaa, Varsinais-Suomi) euroopanmajava pitäisi jättää tyystin rauhaan, jotta mahdollistetaan sen levittäytyminen. Lapin euroopanmajavat edelleen unohdetaan. Lapissa on alkuperäisintä majavakantaamme Ruotsista, ilmeisesti Norjastakin ja kenties myös Venäjältä saapuneina. Ainakin Tornionjokilaaksossa majavan metsästys pitäisi lopettaa, kunnes on varmistettu, että ei tapeta euroopanmajavia. Samoin tulisi toimia muuallakin Lapissa, jos ei ole varmistettu kumpaa lajia majavat ovat.

WWF Suomi pitää 350 pyyntilupaa (= noin 12 % arvioidusta 2 900 yksilön kannasta) tavoitteisiin nähden liian suurena määränä. Samaan aikaan kanadanmajavan pyyntiä lähialueilla tulisi tehostaa euroopanmajavan levittäytymisen edistämiseksi.

Luonnonsuojeluliitto Tapiola katsoo, että mikäli euroopanmajavan halutaan levittäytyvän, ei sitä ole syytä metsästä ollenkaan vaan laji pitäisi rauhoittaa ja keskittää metsästystoimet kanadanmajavan suuntaan. Missään nimessä kiintiötä ei tule kasvattaa 275 yksilöstä 350 yksilön kiintiöön, ottaen huomioon, ettei majavien tappaminen ole selektiivistä.

6 Voimaantulo

Maa- ja metsätalousministeriön asetus ehdotetaan tulevaksi voimaan 1.8.2017.

Viite:

Lausunto Euroopanmajavasta

Syksyllä 2016 toteutettiin valtakunnallinen majavanpesälaskenta yhteistyössä Suomen riistakeskuksen ja metsästäjien kanssa. Tarkoituksena oli laskea aktiivisten talvipesien lukumäärä. Laskennat on tehty kolmen vuoden välein, jotta majavakantojen kehitystä voidaan seurata.

Etelä-Suomesta ilmoitettiin 760 euroopanmajavan pesää, joista 606 oli Satakunnan riistakeskuksen alueella, 133 Pohjanmaalla, 18 Rannikko-Pohjanmaalla ja 3 Pohjois-Hämeessä (liite 1). Yhdeksäntoista metsästysseuraa näiltä alueilta ilmoitti, että alueella ei ole majavia. Vuoden 2013 laskennassa euroopanmajavan pesiä ilmoitettiin 840 (Satakunnasta 763, Pohjanmaalta 37 ja Rannikko-Pohjanmaalta 40), joten Satakunnassa pesien lukumäärä on tämän tiedon valossa hieman pienentynyt ja Pohjanmaalla kasvanut. Laskentamenetelmä kuitenkin muuttui: vuonna 2016 pesähavaintoja pyydettiin Oma riista -palvelun kautta, kun aikaisemmin havainnot pyydettiin paperisella lomakkeella. Uuden menetelmän käyttöönotto on saattanut vaikuttaa ilmoitettujen pesähavaintojen määrään, eivätkä tulokset ole täysin vertailukelpoisia.

Vuoden 2016 laskennassa aluejako perustuu riistanhoitoyhdistyksiin (aiemmin kuntiin). Satakunnassa eniten pesiä ilmoitettiin Merikarvian rhy:n alueelta (107), Siikaisista (81), Pohjois-Satakunnasta (73), Lavian seudulta (72) ja Noormarkun seudulta (66, liite 2). Näillä alueilla, Siikaista lukuun ottamatta, ilmoitettujen pesien määrä kasvoi selvästi edelliseen laskentaan verrattuna. Sen sijaan Porin, Kokemäen-Kauvatsan ja Parkano-Karvian alueilta ilmoitettiin 2016 selvästi vähemmän pesiä kuin 2013. Honkajoelta ja Kankaanpäästä ei ilmoitettu lainkaan pesiä, vaikka niitä ilmoitettiin edellisessä laskennassa Honkajoelta 48 ja Kankaanpäästä 66.

Kauhajoelta ilmoitettiin 95 pesää vuonna 2016 (liite 2). Vuoden 2013 laskennassa Kauhajoelta ilmoitettiin vain 10 euroopanmajavan pesää. Vuonna 2016 Isojoen-Karjoen alueelta ilmoitettiin 38 pesää, kun taas vuonna 2013 pesiä ilmoitettiin 27. Euroopanmajava näyttää siten runsastuneen nopeasti Pohjanmaan eteläosissa, erityisesti Kauhajoella. Rannikko-Pohjanmaalta pesiä ilmoitettiin vähemmän kuin edellisessä laskennassa.

Pesien lukumäärän perusteella arvioitu euroopanmajavakannan koko on noin 2900 yksilöä. Arvio perustuu kirjallisuustietoihin, joiden perusteella perheyhteisön keskimääräinen koko on 3,8 yksilöä. Aiemmin Suomessa käytettiin kerrointa 2,8, mikä on todennäköisesti aliarvio. Lisäksi on todennäköistä, että kaikkia pesiä ei havaita/ilmoiteta, joten suurempi kerroin antaa luultavasti luotettavamman arvion. Vuoden 2013 laskennan perusteella arvio oli noin 3200 kertoimella 3,8.

Lapin majavatilanne on epäselvä. Varsinkin Länsi-Lapissa on epäilty olevan Ruotsin puolelta tulleita euroopanmajavia. Laskennassa Pellosta ilmoitettiin neljä euroopanmajavan pesää. Lisäksi eri puolilta Lappia ilmoitettiin havaintoja pesistä ja syönnöksistä sekä joitakin näköhavaintoja majavista. Näiden havaintojen lajinnääritys ei kuitenkaan ole selvä.

Euroopan- ja kanadanmajava kohtaavat Pohjois-Hämeessä Kurussa (liite 1). Lajien tarkan levinneisyyden selvittämiseksi toisaalta Satakunnan itäosissa, Pohjois-Hämeessä ja Pohjanmaalla, toisaalta Länsi-Lapissa kerättiin majavien kalloja metsästäjiltä lajinnääritystä varten (liite 3). Pohjois-Hämeen Kurusta saatiin 7 euroopanmajavan kalloa ja 11 kanadanmajavan kalloa. Kahdelta pesältä, toinen Kurun Haukkaajoella ja toinen

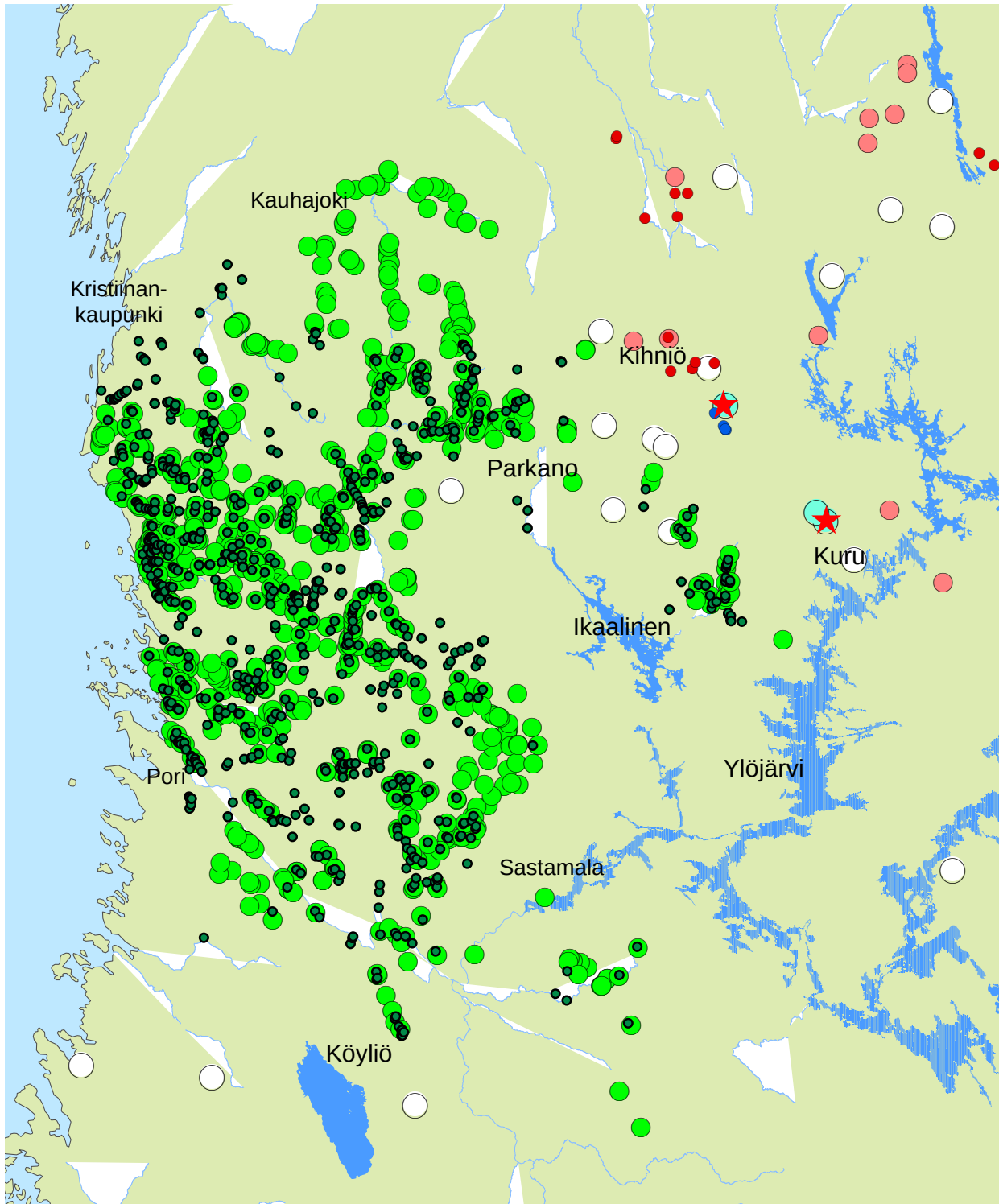
Talasjärveen laskevassa Talasojassa, ammuttiin sekä kanadan- että euroopanmajava. Haukkajoen pesältä ammuttiin vanha kanadanmajavauros ja nuori (saman vuoden poikanen) euroopanmajava, Talasojasta ammuttiin euroopanmajavauros ja kanadanmajavanaaras, molemmat aikuisia yksilöitä. Majavien lajinmäärittäminen tehtiin kalloista ja Haukkajoen majavien lajinmäärittäminen varmistettiin vielä DNA-analyysillä.

Satakunnasta saatiin 66 euroopanmajavan kalloa, joista 6 oli Parkanosta ja 18 Sastamalasta eli Satakunnan itäosista. Kihniöstä saatiin 11 kanadanmajavan kalloa. Pohjanmaalta saatiin 35 euroopanmajavan kalloa, suurin osa Kauhajoelta, ja 17 kanadanmajavan kalloa (Peräseinäjoki, Alavus, Ähtäri). Rannikko-Pohjanmaalta saatiin 4 euroopanmajavan kalloa. Länsi-Lapista saatiin 3 euroopanmajavan kalloa (Kolari, Tornio, Ylitornio) ja 3 kanadanmajavan kalloa (Pello). Lapista saadut euroopanmajavan kallot olivat 2000-luvulta, kanadanmajavan kallot 1990-luvulta.

Lajinmäärittämistä varten on myös kerätty lastuja majavien syönnöksiltä. Lastuihin jää majavan sylkeä, josta voidaan määrittää laji DNA-analyysin avulla (mitokondrio). Muutamista on jo laji määritetty (liite 3). Euroopanmajavan jättämiä lastuja on löydetty Varsinais-Suomesta Loimaan Niinijoelta, mikä on toistaiseksi eteläisin varmistettu euroopanmajavan esiintymä. (Majava kaatoi haapoja ja rakensi patoa, pesää ei toistaiseksi ole löydetty.) Myös Köyliöstä, Pellosta ja Tervolasta on löydetty euroopanmajavan järsimiä lastuja.

Yhteenvetona voidaan todeta, että euroopanmajava on runsastunut viime vuosina Pohjanmaalla, etenkin Kauhajoella ja toisaalta se näyttää levittäytyvän myös etelään Varsinais-Suomeen. Satakunnasta ilmoitettiin vähemmän pesiä kuin edellisessä laskennassa. Euroopanmajava ja kanadanmajava asuttavat Kurussa samoja vesistöjä, jopa samoja pesiä. Tuoreimmat havainnot Länsi-Lapista ovat euroopanmajavahavaintoja.

LIITE 1.

Euroopanmajavan levinneisyys Etelä-Suomessa metsästäjien ilmoittamien pesähavaintojen perusteella 2013 ja 2016. Isot symbolit: 2016, pienet symbolit: 2013. Vihreä: euroopanmajava, punainen: kanadanmajava, sininen: laji epävarma/molemmat lajit, valkoinen: majavia ei havaittu 2016 (metsästysseuran alueella), tähti: euroopan- ja kanadanmajava ammuttu samalta pesältä.

LIITE 2.

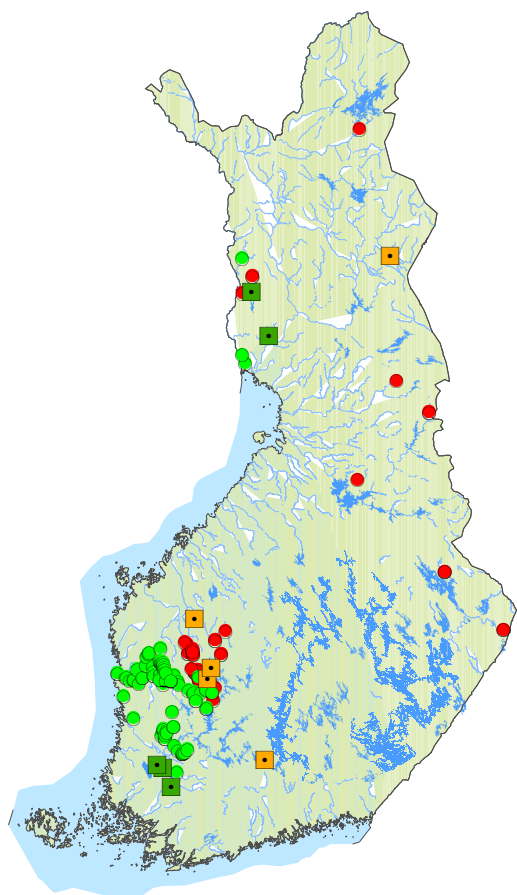
Taulukko 1. Laskennoissa 2013 ja 2016 ilmoitetut euroopanmajavan pesät Satakunnan riistakeskuksen alueelta.

Kunta/rhy	2013	2016	Muutos
Ala-Satakunta	0	2	+2
Eurajoki	1	0	-1
Harjavalta	13	13	0
Honkajoki	48	0	-48
Hämeenkyrö	8	0	-8
Ikaalinen-Jämijärvi	19	14	+5
Jokilääni	0	1	+1
Kankaanpää	66	0	-66
Kokemäki-Kauvatsa	45	23	-22
Lavian seutu	37	72	+35
Luvian seutu	1	0	-1
Merikarvia	116	107	-9
Mouhijärven piiri	0	1	+1
Noormarkun seutu	35	66	+31
Parkano-Karvia	81	58	-23
Pohjois-Satakunta	0	73	+73
Pori	131	42	-89
Punkalaidun	2	2	0
Sastamala	26	15	-11
Siikainen	79	81	+2
Säkylä-Köyliö	15	4	-11
Ulvilan piiri	40	32	-8
Yhteensä	763	606	-157

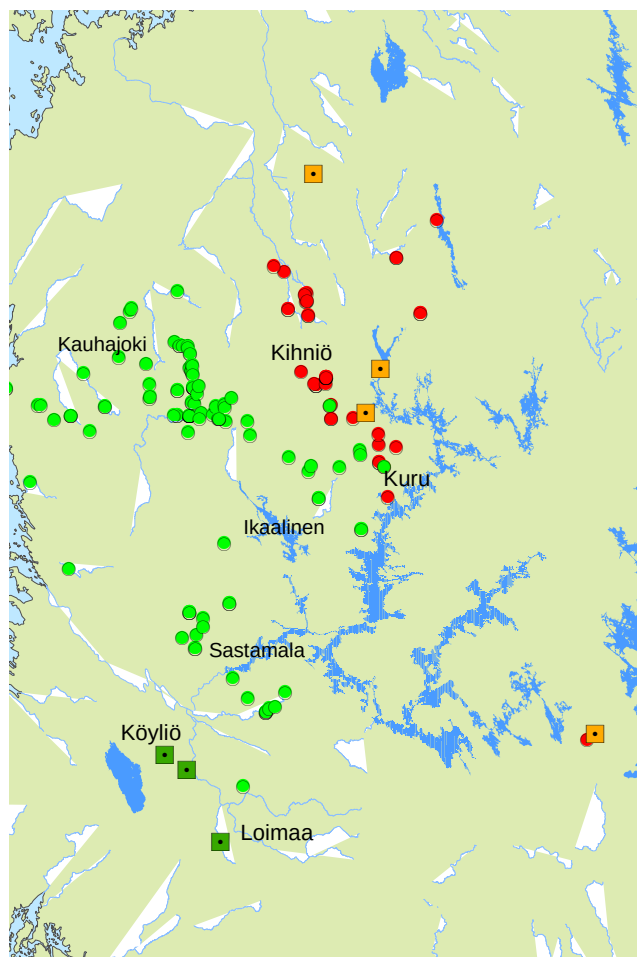
Taulukko 2. Laskennoissa 2013 ja 2016 ilmoitetut euroopanmajavan pesät Pohjanmaan ja Rannikko-Pohjanmaan riistakeskusten alueilta.

Kunta/rhy	2013	2016	Muutos
Isojoki-Karjoki	27	38	+11
Kauhajoki	10	95	+85
Kristiinankaupunki/ Lapväärtin seutu	40	18	-22
Yhteensä	77	151	+74

LIITE 3.

Majavien kallojen ja syönnöksiltä kerättyjen lastujen perusteella tehtyt lajinmääritykset. Vihreä pallo: euroopanmajavan kallo, punainen pallo: kanadanmajavan kallo, vihreä neliö: euroopanmajavan syönnös, oranssi neliö: kanadanmajavan syönnös.

Majavien kallojen ja syönnöksiltä kerättyjen lastujen perusteella tehtyt lajinmääritykset Etelä-Suomessa (suurennus vasemman puoleisesta kartasta).